

Strategie, jež spočívá v sakralizaci některých jazyků a textů, například děl presokratiků, a řečtiny obecně, kterou Heidegger používá ve svých spisech (s výjimkou němčiny, nebo spíš němčiny čerpající z řecké etymologie, kterou on sám užívá, jakožto kněží uctívající prapůvodní „logos“), vychází z úmyslu zavést jakési tabu, které má chránit před překladatelským znesvěcováním.

Mnohem častěji, než se zdá, budeme v takovém případě čelit v různých kruzích jakési snaze vydávat za nepřeložitelné, nebo zaručovat nepřeložitelnost. Hraničí to se skrytou, kabalistickou hermeneutikou, která vychází ze zcela jiných věcí, než jsou tajemné vztahy, kterými jsou propojená slova, věci a myšlenky. Tyto snahy jsou zpátečnické a svůj původ mají mnohdy v záměně filosofické hloubky s dojmem nepopsatelnosti, nebo také v navození dojmu nevypověditelnosti, místo autentického poetického jazyka.

Někdy se také zdá, že se téma nepřeložitelnosti používá jako zbraň k polemice proti cizím překladům, zajišťujíc tak dotyčnému exkluzivní přístup k vytouženému dílu. Je tedy záhodno mít při práci na paměti tuto polemickou (a tedy často přeceňovanou) funkci takzvané nepřeložitelnosti.

Máme zde i třetí prostředek k banalizaci, nebo v každém případě k vynechání ontologie z naší problematiky, a to tak, že podpoříme tvrzení G. Genetta, podle kterého zde nelze mluvit o nemožných, ale spíše o škodlivých překladech. „Neměli bychom rozlišovat,“ píše „mezi přeložitelnými texty (takové nejsou) a nepřeložitelnými texty, ale raději mezi texty, kterým chybný překlad uškodí (literární texty), a texty, kterým nevádí, tedy ostatní texty. I když někdy by taková mýlka udělaná v diplomatickém spise nebo v mezinárodním usnesení mohla mít neblahé následky.“ Zkrátka, jednalo by se o náhradu teoretické alternativy (možný/nemožný překlad) alternativou praktickou (škodlivý/přijatelný překlad). Přesně takový rozumný způsob navrhuje Paul Ricoeur, který se nehodlá ztratit v tom, co označuje za „spekulativní slepou uličku“, tedy paradox, který dennodenně prokazují mnohé překlady, z nichž ne všechny končí neúspěchem. Měli bychom tedy nahradit „zhoubnou alternativu“ (jazyky se buď natolik liší, že se nedají překládat, nebo můžeme překládat, a tedy všechny jazyky vychází z jednoho) záhadou (co je to za činnost, jenž je „teoreticky nepochopitelná“ ale „vskutku uskutečnitelná“?)

Můžeme se také odvolávat na dvě další úvahy schopné relativizovat náš problém (ten musí být opravdu složitý, když musíme znásobit úvodní opatření!). Tyto dvě úvahy jsou výsledkem naší předchozí práce týkající se objasnění toho, „co znamená překládat“.

Hned v úvodu můžeme sledovat, že jestli se překlad interpretuje jako neustálý pohyb, proces, a ne pouze jako neměnný produkt, nepřeložitelnost nelze chápat jako nezvratný rozsudek, ale spíše jako pokyn k nepřetržité překladatelské práci, o čem svědčí prokazatelná řada znovu přeložených textů, z nichž každý jeden se opírá o ty předchozí (zejména tehdy, když se jim chce vzdálit).

Pak můžeme také sledovat, ať už jde o překlad interní nebo externí, že jestli se vyznačuje jazykovou výměnou v rámci toho samého jazyka, to takzvané „*non possumus*“ se tak zcela jistě zevšeobecňuje, ale také mimořádně banalizuje. Protože jestli by to doopravdy bylo tak drastické, nemohli bychom se, *ve francouzštině*, bavit na patřičné úrovni. Jako mnohá přehnaná tvrzení, i to o nepřeložitelnosti se může jevit jako samo sobě odporující. A to, co naznačuje, je, že potíže, která zde skutečně je, se týká jazyka obecně, a ne pouze hypotéz o

kontaktu mezi jazyky. „Co pod tím chápete?“ je otázka, která podněcuje tu nejmenší zručnost, a ne pouze tu, která se týká ciziny.

solder – vyplatit, vyrovnat účet, končit

troquer – vyměnit, směnit, nahradit

entendre – slyšet, poslouchat, chápat, rozumět (interpretovat)

podmět – strategie: Strategie, jež spočívá v sakralizaci některých jazyků a textů, například děl presokratiků, a řečtiny obecně, kterou Heidegger používá ve svých spisech (s výjimkou němčiny, nebo spíš němčiny čerpající z řecké etymologie, kterou on sám užívá, **jakožto kněží** uctívající prapůvodní logos),

přísudek – vychází: ...vychází z úmyslu zavést jakési tabu, které má chránit před překladatelským znesvěcováním

Komentáře správně, velmi správné porozumění textu, vynechávka jen P2, výrazné posuny významu P9 a 16. Stylisticky také podařené, čeština výborná!

Alexandra Tamášová

333535